

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปบุริธรรมของผู้ปกครองท้องถิ่น
 ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

Desirable Characteristics According to the Principles of
 Sappurisdhamma of Local Governors in Nong Bua Daeng District of
 Chaiyaphum Province

พระครูนันทรธรรมาภรณ์ (สุดใจ นนทิกโก)

Phrakru Nanthammaporn (Sutchai Nanthiko)

พระมหานรินทร์ สุรปณโย, (เอมพันธ์)

PhramahaNarin Surapinyo, (Emphan)

ไพฑูรย์ มาเมือง

Phaitoon Mamuangt

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: narinpempa123@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 1 กันยายน 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 8 กันยายน 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 15 กันยายน 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ปกครองท้องถิ่นในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ปกครองท้องถิ่นในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ และ 3) นำเสนอคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปบุริธรรมของผู้ปกครองท้องถิ่นในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ โดยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี คือ การวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 รูปหรือคน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 399 คน จากประชาชนผู้มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้น จำนวน 98,561 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบ และค่าเอฟ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาความ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ปกครองท้องถิ่นในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคุณลักษณะ ($\bar{X} = 4.04$) ด้านตามสถานการณ์ ($\bar{X} = 4.03$) ด้านการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.01$) และด้านพฤติกรรม ($\bar{X} = 4.00$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ และการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ปกครองท้องถิ่นในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีอายุ อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ

ผู้ปกครองท้องถิ่นในอำเภอนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย และ 3) ผลการนำเสนอ พบว่า (1) ด้านคุณลักษณะ คือ ผู้ปกครองท้องถิ่นที่ควรเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ รอบรู้กฎหมาย เป็นผู้ที่มีความอดทนสูง มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ มีรูปร่างสมบูรณ์สมส่วน (2) ด้านพฤติกรรม ผู้ปกครองท้องถิ่นควรเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี เพราะผู้นำถ้าหากประพฤติปฏิบัติตนไปในทางที่ดี ก็จะส่งผลให้ผู้ตามประพฤติปฏิบัติดีตามไปด้วย (3) ด้านตามสถานการณ์ ผู้ปกครองท้องถิ่นควรมีไหวพริบปฏิภาณ สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการในการปกครองได้อย่างกลมกลืน สามารถประเมินสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ล่วงหน้า มีการวางแผนเป็นลำดับขั้นตอนและสามารถแก้ไขปัญหาได้ในทุกๆ สถานการณ์ (4) ด้านการเปลี่ยนแปลง ผู้ปกครองท้องถิ่นควรเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความสามารถบริหารจัดการด้วยวิธีการใหม่ๆ ที่ทันสมัย สามารถกำหนดเป้าหมายได้อย่างชัดเจนและทำได้จริง

คำสำคัญ : คุณลักษณะ, คุณลักษณะที่พึงประสงค์, ผู้ปกครองท้องถิ่น

ADSTRACT

Objectives of the research were: 1) to Study the level of desired characteristics of local parents in Khon San District Chaiyaphum Province, 2) to compare public opinions on the desired characteristics of local rulers in Khon San District. Chaiyaphum Province and 3) to Presenting the desirable characteristics according to the principles of Sappurisdham of local rulers in Phakdee Chumphon District. Chaiyaphum Province applied to the principle of Seven Suppurisdhamma. The methodology was the mixed method. The qualitative research collected the data from 9 key informants by in-deep-interviewing and the quantitative research collected the data with the questionnaires from 399 samples out of 98,561 people aged 18 years upward in Khon San District Chaiyaphum Province. The questionnaires and interview formats used to analyze the data were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test, and descriptive interpretation.

Findings of the research were as follows: 1) The Level of desired characteristics of local parents in Khon San District Chaiyaphum Province overall was at a high level ($\bar{X}=4.02$). When classified by side, the mean from descending order was as follows: Characteristic ($\bar{X}=4.04$) Situation ($\bar{X}=4.03$) Changing ($\bar{X}=4.01$) and Behavior ($\bar{X}=4.00$) were at a high level respectively, 2) The Comparison results found that classified personally found that the people's opinions were not different based on their sex and educations but different based on ages, occupations and incomes with statistically significance at the level: 0.05. 3) The results of the presentation of the abbots' administrative leadership according to the public opinions in Khon San District Chaiyaphum Province applied to the principles of Seven Sappurisdhamma found that: (1) Characteristic: the abbots' administrative leadership has to possess desirable characteristics, that is, abbots must have intelligence, good knowledge of doctrine and law, so much patience, physical and mental health, good and perfect personality. (2)

Behavior: The leaders' administrative behavior is an important factor of the abbots' administrative leadership, which is a good type to be followed and practiced, because good leaders make good followers. (3) Situation: Situation or Condition is also an important factor of the abbots' administrative leadership to lead to success, so the abbots have to be intelligent to adapt suitable administration and management to certain situations and conditions, be able to anticipate what will happen, set planning gradually, and express the leadership to cope with all situations. (4) Changes: Good leaders must have long visions, can change for up-to-date and proper administration and management, and be consistent to work successfully and they must aim and plan to get the target clearly and concretely.

Keywords: Features, Desired characteristics, local guardian

บทนำ

การปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (อยุธยา) ได้มีการจัดระเบียบการปกครองแผ่นดินเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การปกครองส่วนกลาง การปกครองส่วนภูมิภาคหรือเรียกว่าการปกครองอาณาเขต ในสมัยต่อมาหัวเมืองต่างๆ บางเมืองได้ละเลยไม่ปฏิบัติตามพระราชกำหนดกฎหมายที่ระบุไว้ รวมทั้งสถานการณ์บ้านเมืองในบางขณะไม่เอื้ออำนวย ทำให้บางครั้งหมู่บ้านไม่มีผู้ปกครอง ประกอบกับลักษณะการจัดการปกครองก็ไม่ได้มีระเบียบวางไว้เป็นที่แน่นอนแต่อย่างใด ทำให้มีการละเว้นการจัดรูปการปกครองในระดับหมู่บ้าน คงมีแต่พนักงานปกครองระดับตำบลมีกำนันเป็นผู้ปกครองขึ้นต้น ดังนั้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 จึงได้ทรงพระราชดำริให้มีการฟื้นฟูการปกครองระดับหมู่บ้านขึ้นใหม่ เพราะทรงเล็งเห็นว่าการปกครองระดับนี้จำเป็นและสำคัญยิ่งในการบริหารราชการแผ่นดิน เนื่องจากเป็นหน่วยการปกครองที่ใกล้ชิดกับราษฎรมากที่สุด โดยได้ทรงให้มีการทดลองจัดระเบียบการปกครองตำบล หมู่บ้าน เมื่อ ร.ศ. 111 (พ.ศ. 2435) ที่อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งการจัดการปกครองตำบล หมู่บ้านใหม่นี้มีลักษณะแตกต่างจากเดิมหลายประการ คือ ให้ราษฎรพิจารณาเลือกผู้ใหญ่บ้านเองแทนการแต่งตั้ง ภายหลังปรากฏว่าโครงการทดลองตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านประสบผลสำเร็จด้วยดี จึงได้วางรูปแบบการปกครองระดับหมู่บ้านตำบล เรียกว่า “การปกครองท้องที่” อย่างเป็นทางการขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของการปกครองประเทศ (ส่วนบริหารงานกำนันผู้ใหญ่บ้านสำนักบริหารการปกครองท้องที่, 2564, 1-2)

กำนันผู้ใหญ่บ้านถือเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันการเมืองการปกครอง ซึ่งได้ถือกำเนิดและมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 โดยกำนันผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในเขตตำบลและหมู่บ้าน ที่เรียกกันว่า การปกครองท้องที่ กำนันผู้ใหญ่บ้านจึงมีฐานะเป็นผู้แทนของรัฐที่ปฏิบัติงานใกล้ชิดกับประชาชนในท้องที่ช่วยในเรื่องการประสานงาน การประชุมลูกบ้าน การแจ้งข่าวสารของทางราชการให้ลูกบ้านรับทราบและดูแลความสุขทุกข์ของลูกบ้านในด้านต่างๆ (เจริญทิพย์ อร่ามรุ่งโรจน์, 2560, 3) อีกทั้งระบบราชการมีความสัมพันธ์กับนโยบายการกระจายอำนาจ ให้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 หรือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน โดยกฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ให้กำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ดูแลความสงบ

เรียบร้อยภายในห้องที่ของตน ซึ่งอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านดังกล่าว มีมากมายครอบคลุมทุกด้าน ทั้งในการรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมอาชีพ การจัดเก็บภาษีอากร การทำทะเบียนราษฎร เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ทำให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลายเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อท้องถิ่นหรือเป็นผู้นำของท้องถิ่นนั้นๆ ไปโดยปริยาย (วิฑูรย์ เผือกผุด, 2559, 19-20)

การดำรงอยู่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านมีความสำคัญอย่างมาก เพราะกำนันผู้ใหญ่บ้าน มีหน้าที่ประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยเป็นผู้เสนอความต้องการของราษฎรในท้องที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประสานงานตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ให้ถูกต้อง โปร่งใส และเป็นไปตามกฎหมาย และอำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านก็ไม่ได้มีอำนาจหน้าที่ซ้ำซ้อนกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่อย่างใด แต่เป็นการมีอำนาจหน้าที่ในการสนับสนุน ร่วมมือประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นการดำเนินการนโยบายบริการสาธารณะที่ได้รับการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง ในขณะที่กำนันผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลด้านการปกครอง การรักษาความสงบเรียบร้อย การอำนวยความสะดวก รวมถึงการเสริมสร้างความมั่นคงในตำบลและหมู่บ้านเป็นหลัก (ส่วนบริหารงานกำนันผู้ใหญ่บ้านสำนักบริหารการปกครองท้องที่, 2564, 1) ในยุคปัจจุบันเริ่มมีขยายการบริหารในรูปแบบของ CEO เรื่อยลงมาสู่การปกครองในระบบท้องถิ่นมากขึ้นอันเป็นผลที่ทำให้รูปลักษณ์ของนักบริหารในระบบท้องถิ่นมีผลกระทบให้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เพื่อให้ทันยุคและทันเหตุการณ์ และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ โดยสภาพการณ์เช่นนี้ เมื่อพิจารณาในลักษณะที่กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้บริหารและดูแลประชาชนภายในหมู่บ้านนั้นๆ กำนันผู้ใหญ่บ้านจึงต้องมีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรง ในการควบคุมดูแลสมาชิกภายในหมู่บ้านให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยจะต้องได้รับความร่วมมือจากสมาชิกภายในหมู่บ้านโดยตรง ดังนั้นผู้ที่ดำรงตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้านจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสมและสมาชิกส่วนใหญ่ภายในหมู่บ้านยอมรับ คุณลักษณะที่ควรแก่การยอมรับและยกย่องนั้นถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง หมู่บ้านใดที่มีกำนันผู้ใหญ่บ้านมีคุณลักษณะที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกภายในหมู่บ้าน ย่อมหวังได้ว่าการบริหารการปกครองหรือการปฏิบัติงานประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้ใหญ่บ้านมีคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ของสมาชิกภายในหมู่บ้าน ย่อมเป็นปัญหาต่อการปกครอง การบริหารหรือความร่วมมือในเรื่องต่างๆ ที่ส่งผลต่อความเจริญและการพัฒนาภายในหมู่บ้านนั้นเช่นกัน ดังนั้นกำนันผู้ใหญ่บ้านมีความสำคัญอย่างมาก (ราตรี แสงจิต, 2548, 3) จังหวัดชัยภูมิได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อคัดเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ที่มีผลงานดีเด่นประจำปี 2564 พร้อมลงพื้นที่ประเมินผลการปฏิบัติงานเรียบร้อยแล้ว จังหวัดชัยภูมิ จึงประกาศผลการพิจารณาคัดเลือกผู้ที่ได้รับรางวัลกำนัน ผู้ใหญ่บ้านยอดเยี่ยม ประจำปี 2564 ตามลำดับ คือ ตำแหน่งกำนันยอดเยี่ยม ได้แก่ นายพงษ์ศักดิ์ ยิ้มเสียม กำนันในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ยินดีกับทุกท่านที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้มแข็ง ซึ่งถือเป็นตัวแทนของฝ่ายปกครองที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด (ประกาศจังหวัดชัยภูมิ, 2564, 1) จะเห็นได้ว่า ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิมีกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ทำหน้าที่ในการดูแลด้านการปกครอง การรักษาความสงบเรียบร้อย การอำนวยความสะดวก รวมถึงการเสริมสร้างความมั่นคงในตำบลและหมู่บ้านของตน อย่างเข้มแข็งเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ จนน่าชื่อเสียงเกียรติยศมาสู่อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญกำนันผู้ใหญ่บ้านในยุคปัจจุบัน เพราะกำนันผู้ใหญ่บ้านนั้นมีความใกล้ชิดกับ

ประชาชนมากที่สุด จึงรู้ถึงความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างถูกต้องว่าประชาชนในพื้นที่นั้นๆ ต้องการสิ่งใด และตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ” โดยจะได้ทราบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิว่าอยู่ในระดับใด แตกต่างกันหรือไม่ ควรเป็นอย่างไร เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ปกครองท้องที่อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน สังคม และประเทศชาติ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อนำเสนอคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ” ประกอบไปด้วย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการความพึงพอใจ ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน บทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน หลักสัปปุริสธรรม ข้อมูลบริบทเรื่องทั่วไป งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยกำหนดขอบเขตด้านตัวแปรแบ่งออกเป็น 2 คือ 1) ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และหลักสัปปุริสธรรม 7 ประการ (อง.สศทก. (ไทย) 23/68/143) ได้แก่ (1) อุตัญญตา รู้จักเหตุ (2) อัมมัญญตา รู้จักผล (3) อัตตัญญตา รู้จักตน (4) มัตตัญญตา รู้จักประมาณ (5) กาลัญญตา รู้จักกาล (6) ปริสสัญญตา รู้จักชุมชน (7) ปุคคลัญญตา รู้จักบุคคล และ 2) ตัวแปรตาม คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านคุณลักษณะ (2) ด้านพฤติกรรม (3) ด้านตามสถานการณ์ (4) ด้านเปลี่ยนแปลง (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2544, 214-216)

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยได้กำหนดการศึกษานี้เฉพาะในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งแบ่งเขตการปกครองเป็น 8 ตำบล 83 หมู่บ้าน ประกอบไปด้วย 1) ตำบลหนองบัวแดง 2) ตำบลกุดชุมแสง 3) ตำบลถ้ำวัวแดง 4) ตำบลนางแดด 5) ตำบลหนองแวง 6) ตำบลคูเมือง 7) ตำบลท่าใหญ่ และ 8) ตำบลวังชมพู โดยจะได้ทราบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ว่าอยู่ในระดับใด แตกต่างกัน

หรือไม่ ควรเป็นอย่างไร เพื่อจะได้ส่งเสริมสนับสนุนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาในการวิจัยเริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม พ.ศ. 2567 รวมเป็นระยะเวลา 6 เดือน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยประกอบไปด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา จำนวน 2 รูป 2) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 2 คน 3) ผู้นำท้องที่ในเขตอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 9 รูปหรือคน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสัมภาษณ์ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 4 วิธี คือ 1) การสังเกต 2) ตำราและเอกสาร 3) การสัมภาษณ์ 4) การบันทึกวีดิทัศน์และโสตทัศนูปกรณ์ (Silverman. D, 2000, 90)

2. การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนผู้ที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปซึ่งอาศัยอยู่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งแบ่งเขตการปกครองเป็น 8 ตำบล 83 หมู่บ้านรวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 98,561 คน (สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2566, ออนไลน์) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากประชากรในพื้นที่กลุ่มตัวอย่างและสุ่มตัวอย่างตามโควตาที่กำหนดเพื่อความครอบคลุมของข้อมูลจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ 399 คน ในการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างโดยโปรแกรมคำนวณกลุ่มประชากรตัวอย่าง ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967, 110)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้ คือ

1. ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$, S.D.=0.86) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคุณลักษณะ ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.91) ด้านตามสถานการณ์ ($\bar{X}=4.03$, S.D.=0.90) ด้านการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X}=4.01$, S.D.=0.90) และด้านพฤติกรรม ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.88) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชาชนที่มี เพศ และการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มี อายุ อาชีพ และ

รายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. นำเสนอคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปริสธรรมของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า 1) ด้านคุณลักษณะ ผู้ปกครองท้องที่ควรประกอบไปด้วยคุณลักษณะที่ดีที่พึงประสงค์ คือ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ รอบรู้กฎหมายบ้านเมือง เป็นผู้ที่มีความอดทนสูงกว่าบุคคลทั่วไป มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ มีระเบียบวินัย มีความอ่อนน้อมถ่อมตนสุภาพอ่อนโยน มีความเมตตา เสียสละ มีรูปร่างสมบูรณ์สมส่วน สุขภาพร่างกายแข็งแรง มีบุคลิกดี มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง เป็นต้น อีกประการที่สำคัญ คือ ผู้ปกครองท้องที่ควรมีคุณธรรมจริยธรรมในการปกครอง ควรมีความรู้ความสามารถในการปกครอง ควรมีระเบียบวินัยในการปกครอง ซึ่งถือว่ามีความสำคัญเปรียบเสมือนเป็นบันไดขั้นแรกให้ก้าวเดินอย่างมั่นคงแข็งแรงในการปกครองพัฒนาชุมชนให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองสืบไป 2) ด้านพฤติกรรม ผู้ปกครองท้องที่นั้นด้านพฤติกรรมนั้นถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของผู้ปกครองท้องที่อีกประการหนึ่งในการปกครอง เพราะถือว่าเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างให้ผู้ตามจะนำไปยึดถือปฏิบัติ หากผู้นำมีพฤติกรรมหรือประพฤติปฏิบัติตนไปในทางที่ดีที่ชอบ ก็จะส่งผลให้ผู้ตามประพฤติปฏิบัติตามไปด้วย อันจะส่งผลให้การปกครองเป็นไปด้วยความเรียบร้อยดีงาม ซึ่งถือว่าเป็นแรงจูงใจสำคัญที่มีผลกระทบต่อชุมชนเป็นวงกว้างอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อีกประการที่สำคัญ คือ ผู้ปกครองท้องที่ควรช่วยเหลือสังคม ควรมีความเมตตาต่อประชาชน และควรมีความเด็ดขาดและเข้มแข็ง เพราะสิ่งเหล่านี้จะกลายเป็นแบบอย่างเป็นตัวชี้นำทิศทางในการปฏิบัติให้กับองค์กรและประชาชนในสังคมนั้น 3) ด้านตามสถานการณ์ ผู้ปกครองท้องที่ด้านตามสถานการณ์นั้นเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะนำความสำเร็จมาสู่องค์กรและชุมชนนั้นๆ กล่าวคือ ผู้ปกครองท้องที่ควรมีไหวพริบปฏิภาณปรับเปลี่ยนวิธีการในการปกครองบริหารจัดการไปตามสถานการณ์ได้อย่างกลมกลืนเหมาะสมตามสถานการณ์นั้นๆ โดยเฉพาะผู้ปกครองท้องที่นั้นต้องมีความสามารถในการคาดคะเน ตัดสินใจ กล่าวคือ สามารถประเมินสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ล่วงหน้า มีการวางแผนเป็นขั้นตอนแสดงออกถึงความมีภาวะความเป็นผู้นำเพื่อรับมือและแก้ไขได้ในทุกๆ สถานการณ์ ต้องเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะความเป็นผู้นำและเฉลียวฉลาด มีความอดทนอดกลั้น รู้จักผ่อนสั้นผ่อนยาวตามสถานการณ์ด้วย หมั่นศึกษาหาความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรมให้ครบถ้วน อีกประการที่สำคัญ คือ ผู้ปกครองท้องที่ควรมีความกล้าหาญ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ ควรปรับตัวตามยุคตามสมัย และควรมีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการปกครอง เพื่อใช้ความรู้ความสามารถของตนในการปกครองประชาชนให้เกิดความสงบสุขในชุมชน และให้ตรงกับความต้องการของประชาชนในแต่ละสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัย 4) ด้านการเปลี่ยนแปลง ผู้ปกครองท้องที่ควรเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ ควรเป็นคนที่มีมองเห็นภาพในอนาคตที่คนอื่นมองไม่เห็น มองเห็นโอกาสในอนาคตได้ และเมื่อมองเห็นภาพอนาคตแล้วก็ต้องสามารถกำหนดเป้าหมาย และแผนงานในการไปสู่เป้าหมายนั้นได้อย่างชัดเจน ไม่ใช่แค่ฝันเพื่องอย่างเดียว แต่ต้องกล้าเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่ดีขึ้นและทำได้จริง เป็นแบบอย่างความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ สามารถเปลี่ยนแปลงการปกครองและบริหารจัดการด้วยวิธีการใหม่ๆ ที่ทันสมัยและเหมาะสมอยู่ตลอดเวลา เข้มแข็งกล้าตัดสินใจในสิ่งที่ควร โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ดังนั้นผู้ปกครองท้องที่ที่ดีต้องตื่นตัวและต้องกล้าเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะยืนหยัดอยู่ในสังคมได้อย่างเต็มภาคภูมิ อีกประการที่สำคัญ คือ ผู้ปกครองท้องที่ควรมีความสามารถเปลี่ยนแปลงพัฒนาจิตใจให้เจริญขึ้น ควรผสมผสานแนวคิดสมัยใหม่กับสมัยเก่าให้ได้อย่างกลมกลืน และควรกล้าเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาการปกครองประชาชนให้ดีขึ้น โดยเปิด

โอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาและประชาชนในชุมชนเสนอวิธีการใหม่ๆ ในการปกครองและจัดการงานต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าในองค์กรและชุมชนนั้นๆ อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. จากผลการวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$, S.D.=0.86) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านเปลี่ยนแปลง ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.91) ด้านคุณลักษณะ ($\bar{X}=4.03$, S.D.=0.90) ด้านตามสถานการณ์ ($\bar{X}=4.01$, S.D.=0.90) และด้านเปลี่ยนแปลง ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.88) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ อภิปรายได้ว่า 1) ด้านคุณลักษณะ คือ ผู้ปกครองท้องที่ควรมีคุณธรรมจริยธรรมในการปกครอง ควรมีความรู้ความสามารถในการปกครอง ควรมีระเบียบวินัยในการปกครอง ควรวางตัวเหมาะสมน่าเคารพเลื่อมใส และควรมีวุฒิภาวะมีความอดทนในการปกครอง 2) ด้านพฤติกรรม คือ ผู้ปกครองท้องที่ควรขอความช่วยเหลือสังคม ควรมีความรักความเมตตาต่อประชาชน ควรมีความเด็ดขาดและเข้มแข็งอดทน ควรมีความยุติธรรม และควรใช้วาจาสุภาพเรียบร้อย 3) ด้านตามสถานการณ์ คือ ผู้ปกครองท้องที่ควรมีความกล้าหาญ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ ควรปรับตัวตามยุคสมัยได้ดี ควรมีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการปกครอง ควรแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าได้ดี และควรมีไหวพริบปฏิภาณในการปกครอง 4) ด้านการเปลี่ยนแปลง คือ ผู้ปกครองท้องที่ควรเปลี่ยนแปลงพัฒนาชุมชนให้เจริญขึ้น ควรผสมผสานแนวคิดสมัยใหม่กับสมัยเก่าได้อย่างกลมกลืน ควรกล้าเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาการปกครองประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ควรมีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาชุมชน และควรเป็นผู้นำสร้างแรงบันดาลใจต่อชุมชน ซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ปกครองท้องที่มี 4 ประการซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจ้าอธิการวิชัย วิชโย (พลโยธา) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำทางการปกครองของเจ้าอาวาสตามความคิดเห็นของประชาชนในตำบลธาตุทอง อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางการปกครองของเจ้าอาวาสตามความคิดเห็นของประชาชนในตำบลธาตุทอง อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.79$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคุณลักษณะ ($\bar{X}=3.81$) ด้านตามสถานการณ์ ($\bar{X}=3.79$) ด้านการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X}=3.79$) และด้านพฤติกรรม ($\bar{X}=3.76$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ 1) ด้านคุณลักษณะ คือ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ รอบรู้พระธรรมวินัยและกฎหมายบ้านเมือง เป็นผู้ที่มีความอดทนสูง มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ มีรูปร่างสมบูรณ์สมส่วน และมีบุคลิกดี 2) ด้านพฤติกรรม คือ เป็นต้นแบบหรือแบบอย่างให้ผู้ตามจะนำไปยึดถือปฏิบัติ หากผู้นำมีพฤติกรรมหรือประพฤติปฏิบัติตนไปในทางที่ดี ก็จะส่งผลให้ผู้ตามประพฤติปฏิบัติดีตามไปด้วย 3) ด้านตามสถานการณ์ คือ ผู้นำต้องมีไหวพริบปฏิภาณปรับเปลี่ยนวิธีการในการปกครองบริหารจัดการไปตามสถานการณ์ได้อย่างกลมกลืน สามารถประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ล่วงหน้า 4) ด้านการเปลี่ยนแปลง คือ ผู้นำที่ดีต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล สามารถเปลี่ยนแปลงการปกครองและบริหารจัดการด้วยวิธีการใหม่ ๆ ที่ทันสมัยและเหมาะสมอยู่ตลอดเวลา (เจ้าอธิการวิชัย วิชโย (พลโยธา), 2566 : บทคัดย่อ)

2. จากผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่มี เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย อภิปรายได้ว่า ประชาชนที่มี เพศต่างกัน มีมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระประเสริฐ เทชโก (ชาภักดี) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 1) การมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ($\bar{X}$ =4.27) 2) การมีความสามารถในการสื่อสาร ($\bar{X}$ =4.22) 3) การมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X}$ =4.20) 4) การมีความรู้ความสามารถ ($\bar{X}$ =4.17) 5) การมีมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X}$ =4.16) 6) การมีคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X}$ =4.16) และ 7) การมีบุคลิกภาพ ($\bar{X}$ =4.14) ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย (พระประเสริฐ เทชโก (ชาภักดี), 2563 : บทคัดย่อ) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูสุวรรณจันทรังษี (คำมู โคตรโนนกอก) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพรหมวิหารธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการปกครองของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำทางการปกครองของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการปกครองของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มี อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการปกครองของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ผลการนำเสนอการบูรณาการหลักพรหมวิหารธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการปกครองของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า 1) ด้านคุณลักษณะตามหลักพรหมวิหารธรรม ผู้ปกครองท้องที่ควรมีคุณธรรมจริยธรรมในการปกครอง 2) ด้านพฤติกรรมตามหลักพรหมวิหารธรรม ผู้ปกครองท้องที่ควรช่วยเหลือสังคม ควรมีความรักความเมตตาต่อประชาชน 3) ด้านตามสถานการณ์ตามหลักพรหมวิหารธรรม ผู้ปกครองท้องที่ควรมีความกล้าหาญ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ ควรรู้จักการปรับตัวให้ทันยุคทันสมัย 4) ด้านการเปลี่ยนแปลงตามหลักพรหมวิหารธรรม ผู้ปกครองท้องที่ควรเปลี่ยนแปลงพัฒนาชุมชนให้เจริญขึ้น (พระครูสุวรรณจันทรังษี (คำมู โคตรโนนกอก), 2567 : บทคัดย่อ)

3. จากผลการวิเคราะห์การนำเสนอคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปริสธรรมของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปริสธรรมของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.64$, S.D.=0.71) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ปุคคลัญญตา รู้จักบุคคล ($\bar{X}=3.69$, S.D.=0.78) รองลงมา ได้แก่ ธัมมัญญตา รู้จักเหตุ ($\bar{X}=3.68$, S.D.=0.75) อตถัญญตา รู้จักผล ($\bar{X}=3.64$, S.D.=0.75) ปรีสัญญตา รู้จักชุมชน ($\bar{X}=3.63$, S.D.=0.76) กาลัญญตา รู้จักกาล คือ รู้จักกาลเวลา ($\bar{X}=3.63$, S.D.=0.76) อตตัญญตา รู้จักตน ($\bar{X}=3.63$, S.D.=0.80) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มัตตัญญตา รู้จักประมาณ ($\bar{X}=3.58$, S.D.=0.74) ตามลำดับ อภิปรายได้ว่า 1) ด้านธัมมัญญตา รู้จักเหตุ ผู้ปกครองท้องที่ควรต้องรู้หน้าที่ กฎระเบียบ กติกา มารยาทของสังคม 2) ด้านอตถัญญตา รู้จักผล ประชาชนต้องการผู้ปกครองท้องที่ที่มีความรู้ มีความสามารถ มีนโยบายที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้จริง 3) ด้านอตตัญญตา รู้จักตน ผู้ปกครองท้องที่ควรเป็นผู้ชี้แนะเป็นต้นแบบให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ตามในด้านคุณธรรมจริยธรรม ต้องมีจิตใจที่มุ่งมั่นปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย 4) ด้านมัตตัญญตา รู้จักประมาณ การทุจริตคอร์รัปชันเกิดจากความเห็นแก่ตัวไม่รู้จักพอของผู้ปกครองท้องที่ทั้งระบบ การตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันเป็นเรื่องที่ยากลำบาก ลำบาก 5) ด้านกาลัญญตา รู้จักกาล การบริหารงานในระดับประเทศนั้นการตัดสินใจเป็นสิ่งสำคัญจำเป็นจะต้องให้ทันเวลา ให้พอเวลา ให้เหมาะสมเวลา 6) ด้านปุคคลัญญตา รู้จักบุคคล ผู้ปกครองท้องที่ในจังหวัดชัยภูมียังยึดถือปฏิบัติอยู่ในวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมของบรรพบุรุษ คือ ปู่ ย่า ตา ยายซึ่งเป็นวัฒนธรรมประเพณีของสังคมไทย 7) ด้านปรีสัญญตา รู้จักชุมชน ผู้ปกครองท้องที่ควรเป็นคนดี มีน้ำใจ ไม่เอาเปรียบเห็นแก่ตัว เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ซึ่งเป็นประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนทุก ๆ คนในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาธีรดี ธมฺมโสภโณ (โคภิตธรรม) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การอบรมกล่อมเกลากองการเมืองที่ส่งผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายอำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี” ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์หลักสัปปริสธรรม 7 ในการส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี โดยสามารถให้การอบรมกล่อมเกลากองการเมืองแก่เยาวชนด้วยแนวทางดังนี้ (1) สถาบันครอบครัว ควรปลูกฝังให้เด็กมีจิตสำนึกต่อความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ตนเอง (2) สถาบันการศึกษา ควรมีการบริหารการศึกษาหรือจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอนให้นักเรียนรู้จักเหตุและผลในการอยู่ร่วมกันในสังคม คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม (3) สถาบันสื่อสารมวลชน ควรเผยแพร่องค์ความรู้การประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน และนำเสนอข้อมูลข่าวสารของสภาพสังคมแวดล้อม (4) สถาบันศาสนา ควรสอนให้เด็กรู้จักเหตุ การที่จะได้รับผลประโยชน์มาจากเหตุนั้น ให้รู้จักยอมรับความเป็นจริงในผลที่ตนเองได้กระทำ ให้มีเป้าหมายในการดำรงชีวิต (5) กลุ่มเพื่อนมีบทบาทคือ เมื่อเกิดความขัดแย้งในกลุ่มเพื่อนควรร่วมกันแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกันด้วยหลักเหตุผลและสันติวิธี ซักชวนกันใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในชีวิต ซักชวนเพื่อนร่วมกันทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ (พระมหาธีรดี ธมฺมโสภโณ (โคภิตธรรม), 2565 : บทคัดย่อ) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปัญญาฤทธิ์ สิริวัฒนโก (ฟ้าศุก) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ประชาชนต้องการ และ ให้ความสำคัญในแต่ละด้าน คือ ด้านคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง คือ ผู้แทนราษฎร ต้องเป็นบุคคลที่ชาวบ้านพึ่งพาอาศัยได้ มี

ความรู้ความสามารถ ช่วยเหลือประชาชนในกรณีเกิดอุทกภัย มีมนุษยสัมพันธ์ดีกับประชาชน และ มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ ด้านพรรคการเมือง คือ นโยบายชัดเจนและเป็นประโยชน์กับประชาชน ได้อย่างเป็นรูปธรรม ด้านอิทธิพลของการสื่อสารมวลชน คือ สื่อมวลชนมีขอบเขตความรับผิดชอบที่ กว้างขวาง มีอิทธิพลโดยตรงและโดยอ้อมต่อสังคม รวมทั้งส่งผลกระทบต่อสมาชิกของสังคมทั้งในด้าน ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมด้านการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) คือ การรณรงค์หาเสียงไม่ได้เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการเลือกตั้ง แต่เป็นเพียงแค่เครื่องมือช่วยใน การนำข้อมูลข่าวสารและข้อเท็จจริงของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองส่งไปยังเป้าหมาย นั่น คือ ประชาชน (พระปัญญาภรณ์ สิริวัฒนโก (ฟ้าสกุล), 2565 : บทคัดย่อ) จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของผู้ปกครองท้องถิ่นนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ปกครองควรจะมีควรจะเป็นเพื่อเป็นรูปแบบหรือ แบบอย่างแก่ผู้ตาม และผู้นำจำเป็นจะต้องเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมคือเป็นคนดีนั่นเอง โดยการนำ หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาช่วยในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปริสธรรมของผู้ปกครองท้องถิ่นในอำเภอ หนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ” มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ คือ

1. ด้านคุณลักษณะ ผู้ปกครองท้องถิ่นควรมีคุณธรรมจริยธรรมในการปกครอง ควรมีความรู้ ความสามารถในการปกครอง และควรมีระเบียบวินัยในการปกครอง ซึ่งถือว่ามีความสำคัญ เปรียบเสมือนเป็นบันไดขั้นแรกให้ก้าวเดินอย่างมั่นคงแข็งแรงในการปกครองพัฒนาท้องถิ่นและชุมชน ให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองสืบไป
2. ด้านพฤติกรรม ผู้ปกครองท้องถิ่นควรช่วยเหลือสังคม ควรมีความเมตตาต่อประชาชน และ ควรมีความเด็ดขาดและเข้มแข็ง เพราะสิ่งเหล่านี้จะกลายเป็นแบบอย่างเป็นตัวชี้นำทิศทางในการ ปฏิบัติให้กับองค์กรและประชาชนในสังคมนั้น
3. ด้านตามสถานการณ์ ผู้ปกครองท้องถิ่นควรมีความกล้าหาญ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ ควร ปรับตัวตามยุคตามสมัย ควรมีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการปกครอง เพื่อใช้ความรู้ความสามารถของตน ในการปกครองประชาชนให้เกิดความสงบสุขในชุมชน และให้ตรงกับความต้องการของประชาชนใน แต่ละสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป
4. ด้านการเปลี่ยนแปลง ผู้ปกครองท้องถิ่นควรเปลี่ยนแปลงพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญขึ้น ควร ผสมผสานแนวคิดสมัยใหม่กับสมัยเก่าให้ได้อย่างกลมกลืน ควรมีความกล้าในการเปลี่ยนแปลงเพื่อ พัฒนาการปกครองประชาชนให้ดีขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาและประชาชนในชุมชนเสนอ วิธีการใหม่ๆ ในการปกครองและจัดการงานต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าในองค์กรและ ชุมชนนั้นๆ อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

บรรณานุกรม

- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เจริญทิพย์ อร่ามรุ่งโรจน์. (2560). “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ใหญ่บ้านในศตวรรษที่ 21 ในทัศนะ ของประชาชนอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- เจ้าอธิการวิชัย วิชโย (พลโยธา). (2566) “ภาวะผู้นำทางการปกครองของเจ้าอาวาสตามความคิดเห็นของประชาชนในตำบลธาตุทอง อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ”. **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ประกาศจังหวัดชัยภูมิ. (2564). **ผลการพิจารณาคัดเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ที่มีผลงานดีเด่น ประจำปี 2564**. ชัยภูมิ : ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ.
- พระครูสุวรรณจันทรังษี (คำมู โคตรโนนกอก). (2567). “การบูรณาการหลักพรหมวิหารธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการปกครองของผู้ปกครองท้องที่ในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระปัญญานุกูล สิริวฑฒโก (ฟ้าสกุล). (2565). “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร”. **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระประเสริฐ เตชโก (ชาภักดี). (2563) “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอยางน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาธีรดี ธมมโสภโณ (โคกิตธรรม). (2565). “การอบรมกล่อมเกลากิจการการเมืองที่ส่งผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายอำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี”. **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ราตรี แสงจิต. (2548). “คุณลักษณะผู้ใหญ่บ้านในความคาดหวังของประชาชน : ศึกษากรณีชุมชนในเขตตำบลบ้านปึก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิฑูรย์ เผือกผุด. (2559). “ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2544). **ภาวะผู้นำทฤษฎีและปฏิบัติ ศาสตร์และศิลป์สู่ความเป็นผู้นำที่สมบูรณ์**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิรัตน์ เอ็ดดุกะเซ็น.
- สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2566). **อำเภอหนองบัวแดง**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/districtList/S010107/th/53.htm> [26 กุมภาพันธ์, 2566].
- ส่วนบริหารงานกำนันผู้ใหญ่บ้าน สำนักบริหารการปกครองท้องที่. (2564). **คู่มือปฏิบัติงานกำนันผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ**. กรุงเทพมหานคร : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.
- Silverman. D. (2000). **Doing Qualitative Research: A Practical Handbook**. London: Sange.
- Yamane. Taro. (1967). **Statistics: An Introductory Analysis**. New York: Harper and Row.